

ทำไมอ่านหนังสือ

รวมบทความวรรณกรรมศึกษาและบทวิจารณ์วรรณกรรมไทยและเทศ **ศุกดิ์ภัทรกุลวณิชย์**

Polonius: What do you read, my lord ? โพลีนีเยส: พระองค์ทรงอ่านอะไรอยู่พะยะค่ะ

Hamlet: Words, words, words. แฮมเล็ต: คำ คำ คำ

หากอ่านบทสนทนาข้างต้นอย่างผิวเผินคนส่วนใหญ่ย่อมมีสิทธิที่จะคิดว่าแฮมเล็ต “ถ้าไม่บ้าก็คงปัญญาอ่อน” เพราะคนปกติทั่วไปย่อมรู้ว่าโพลีนีเยสมีเจตนาจะถามแฮมเล็ต ว่ากำลังอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องอะไร แต่ถ้าได้หยุดคิดไตร่ตรองสักนิดเราก็ปฏิเสธไม่ได้เช่นกันว่าแม้คำพูดของแฮมเล็ตอาจจะฟังดูเหมือนคนบ้าแต่ก็เป็นความบ้าในแบบที่โพลีนีเยสได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า “ถึงจะดูว่าบ้าแต่ก็มีเหตุมีผลอยู่ในที่” (*Though this be madness, yet there is method in't.* II.ii.207-208) เพราะว่าคำโต้ตอบของแฮมเล็ตเชื่อว่าจะเลอะเทอะไร้สาระประเภท “ไปไหนมา สามวา สองศอก” ก็หาไม่ หากจะวิเคราะห์กันอย่างถึงที่สุดคำตอบแฮมเล็ตกระแทะถึงแก่นของกิจกรรมการอ่าน เพราะว่าเมื่อแฮมเล็ตอ่านหนังสือหรือใครก็ตามที่หยิบหนังสือขึ้นมาอ่าน สิ่งที่แฮมเล็ตและคนผู้นั้นอ่านมิใช่อะไรทั้งสิ้นนอกจาก “คำ คำ คำ” ที่ถูกนำมาร้อยเรียงกันขึ้นเป็นข้อความ เป็นวลีและเป็นประโยคซึ่งนำมาผูกกันเข้าให้เป็นเรื่องราวต่าง ๆ นานาความจริงข้อนี้ดูเหมือนว่าจะถูกมองข้าม เพราะผู้อ่านส่วนใหญ่มีแว่แต่พะวงกับการอ่านเอาเรื่องมากไป หนังสือเล่มนี้ใช้ชื่อว่าอ่าน (ไม่) เอาเรื่อง ก็ด้วยความตั้งใจที่จะสะกิดให้เราหันมาอ่าน “คำ คำ คำ” เหมือนกับแฮมเล็ตมากขึ้น นั่นคือนอกเหนือจากการอ่านเพื่อเอาเรื่องแล้วเราควรจะต้องพึงเล็งกับการอ่านคำเป็นพิเศษ แต่การอ่าน “คำ” ในความหมายที่แฮมเล็ตพูดนั้นมิได้หมายถึงการอ่านเพื่อหาซึ่งตีความในความสละสลวยของถ้อยคำ ในทางตรงกันข้าม การอ่านคำคือการอ่านเพื่อเท่าทันความกำกวมความยอกย้อน ซ่อนเงื่อน ความย้อนแย้งพลิกแพลงผันแปรที่แฝงอยู่ในคำดังเช่นที่แฮมเล็ตสาธิตให้เราเห็น ในบทสนทนาจบกับโพลีนีเยสที่ยกมาข้างต้น

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	5
คำนำผู้เขียน ฉบับพิมพ์ (edition) ที่สอง ปรับปรุงใหม่	7
ทำไมต้อง “อ่าน (ไม่) เอาเรื่อง”	9
ภาคหนึ่ง ว่าด้วยวรรณกรรม	
จะ “อ่าน” วรรณกรรมตามใจใครดี	15
ชะตากรรมของหนังสือในสหัสวรรษใหม่	23
ทศวรรษหน้าของนวนิยายไทย	29
บทบาทของรางวัลวรรณกรรมต่อการสร้างและเสพวรรณกรรม	35
วรรณกรรมวิจารณ์สัญจรที่หลุยส์วิลล์ เคนตักกี	43
มูมมอและเสียงเล่าในวรรณกรรม	61
ปริศนาข้างหลังภาพ “คณะสุภาพบุรุษ”	71
ไม้ เมืองเดิม: นักเขียนตำนาน ตำนานนักเขียน	85
ภาคสอง วิจารณ์วรรณกรรมไทย	
ปริศนา <i>ข้างหลังภาพ</i> ของศรีบูรพา	125
“นายผี” และ คำถามใน <i>คำตอบนั้นอยู่ที่ไหน?</i>	135
คุณธรรมของความยากจน และความยากจนของคุณธรรม	141
คำพูดและความเจ็บใน <i>ฟ้าบ่กั้น</i>	147
ยี่สิบปี “อหังการของดอกไม้	155
<i>หลังเที่ยงคืน</i> ความหมายเชิงโครงสร้าง และโครงสร้างของความหมาย	163
<i>เวลา</i> และความน่าเบื่อที่น่าสนใจ	175
ไม่มีอะไรจริง ๆ หรือ ใน <i>เวลา</i> ของชาติ กอบจิตติ	181
“ผู้บรรลุ” พระเจ้าตายแล้ว	187
<i>ม้าก้านกล้วย</i> กลับไม่ได้ ไปไม่ถึง	193
เหมือนอย่างไม่เคย...มีแต่พวกมัน จากวิทยากร เชียงกุล ถึง วัน ณ จันทร์ธำ	209
วินทร์ เลียววาริณ <i>สูตรสำเร็จ</i> และ/หรือ <i>แนวทดลอง</i>	221
<i>ตุลาคม</i> ทศวรรษใหม่ของไพฑูริย์ ธัญญา	227
<i>นาฏกรรมในงามืด</i> เรื่องผีที่ไม่ธรรมดา	233

ภาคสาม วิจัยวรรณกรรมเทศ

ความแอ็บเสิร์ต การโกหก และชายอาหรับ ใน คนนอก	245
ชาวต๊อบลินในเมืองไทย	255
“เทือกเขาล้ำข้างเผือก” บทเรียนเชิงปฏิบัติศาสตร์	263
ผู้หญิงของเฮมิงเวย์ ใน “แมวกกลางฝน”	271
การตื่นจากฝันและการเพื่อฝันของเอ็ดนาใน <i>The Awakening</i>	277
เมตามอร์โฟซิส เมื่อห้องนอนกลายเป็นคุก	291
เวลา ใน หนึ่งร้อยปีแห่งความโดดเดี่ยว	297
ตำนาน “ทางที่ไม่ได้เลือก” ของโรเบิร์ต ฟรอสต์	307
แอมัส ฮีนีย์ กวีโนเบลผู้อยู่ระหว่างสองโลก	315
อรุณาชาติ รอย กับเทือกเขาหิมาลัยและเทือกเขาเอลป์	333
มาจากสองฝั่งฟ้า และมายาคติเกี่ยวกับคนจีนในอเมริกา	341
<i>The English Patient</i> อาการป่วยไข้ของ “อังกฤษ”	353
รหัสลับดาวินชี: กับดักปิดตาธิปไตย	359

ภาคสี่ ว่าด้วยแนววรรณกรรม

วรรณกรรมสังคมนิยมหัตถกรรม	373
นิยายนักสืบ กับอุดมการณ์ทางการเมือง	381
ไซเบอร์พังค์ นวนิยายวิทยาศาสตร์แนวโพสต์โมเดิร์น	387

ภาคผนวก

เลาะเลียบบเส้นทางวรรณกรรมวิจารณ์	409
บทสัมภาษณ์	423
อ่านก่อน (แล้วค่อย) เล่าเรื่อง	439

“เมื่ออ่านงานชิ้นนี้แล้ว รู้สึกชอบมาก เพราะคนธรรมดาอ่านรู้เรื่อง และเห็นว่าแต่ละคนมีลีลาที่จะมองสิ่งต่างๆ จากแง่มุมที่ต่างไป ทั้งยังให้พลัง ในการสรรหาความหลากหลายต่างๆ ในงานศิลปะแก่ผู้อ่าน แนววิจารณ์ แปลกๆ ไม่ซ้ำกับบทวิจารณ์ที่เคยกล่าวถึง ผมชอบภาษาและศิลปะการลำดับ ความคิด ผู้เขียนทำได้อย่างมีเสน่ห์และเป็นงานศิลปะอีกชิ้นหนึ่งที่ดี”

นิธิ เอียวศรีวงศ์

“ในหนังสือเล่มนี้ไม่ว่าผู้เขียนจะวิจารณ์โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยม ทฤษฎีหรือสร้าง แต่ทุกอย่างพุ่งเป้าไปที่คนอ่าน ทำให้เราเห็นสาระสำคัญหรือ แก่นแท้ของวรรณกรรม ปกติเราคิดว่า ‘เรื่อง’ คือ แก่นแท้ โดยไม่ได้สนใจว่า วรรณกรรมพูดอะไร แต่สนใจว่าวรรณกรรมพูดอย่างไร งานเล่มนี้จึงเป็นการ กระตุ้นให้เกิดสติปัญญา ความระแວดระวัง ถ้าถามอ่านจบแล้วได้อะไรมากที่สุด นอกจากสติปัญญาที่องงงยกก็คือ ความสำราญ”

นพพร ประชากุล

“ในสังคมที่วัฒนธรรมการวิจารณ์และวุฒิภาวะของการอ่านยังต้องการ การพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นเช่นสังคมไทยนี้ หนังสือ อ่าน (ไม่) เอาเรื่อง เป็นหนังสือที่ช่วยลับคมความคิด เพิ่มพูนสติปัญญา และเปิดมุมมองใหม่ๆ ให้เรามองอะไรได้กว้างไกลลึกซึ้งกว่าที่เป็นอยู่”

คณะกรรมการตัดสินรางวัลชูเกียรติ อุทกะพันธุ์
ครั้งที่ 1 ประจำปี 2547

978-616-7158-40-2

ราคา 550 บาท

สำนักพิมพ์อ่าน